

IZHAJA MESEČNO — CELOLETNA NAROČNINA ZNAŠA 15 DIN
NAROČA SE: PROSVETNA ZVEZA V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA 7

ŠTEV. 5—5.

MAREC-APRIL-MAJ 1959

LETO XVIII.

Kmet, ter kmečka gruda in domovina

Dr. J. Hohnjec (predsednik Prosvetne zveze)

Julij Meline, francoski min. predsednik in poljedelski minister, je izdal ob vzniku 20. stoletja knjigo z naslovom »Vrnitev h grudi«. Glavna misel, ki prešinja vsebino te knjige, se oblikuje v rešilni klic: Iz zmede narodnega in mednarodnega gospodarstva, povzročene po prenapli in preobsežni industrializaciji in z njo združenih nasledkih na področju trgovine, nazaj h grudi! Nazaj k zemlji, hraniteljici človeštva, učiteljici vse obrti, tolažnici vseh bednih, ki ne pusti nikogar, kateri jo ljubi in ji zaupa, umreti gladi! Svoja izvajanja zaključuje Meline s temi pomenljivimi besedami starega vzhodnega modrijana: »Splošna blaginja je podobna drevesu: poljedelstvo je korenina, industrija in trgovina so veje in listi. Če začne korenina propadati, odpadejo listi, veje se odlomijo, drevo umre.«

Poljedelstvo je hrbtnica naroda in države. Zemlja je v gospodarskem smislu podlaga človeškega življenja kot stanovišče in prebivališče človeka in kot njegova hraniteljica. Obdelovanje zemlje je povsem drugačno kakor pa industrijsko delo. Industrijska proizvoda je mehaničen (strojasti) proces, ki mu je predmet predelava

metve tvarine. Poljedelska proizvodnja pa je organski proces, ker gre za postanek in razvoj živih bitij. Zato ni vseno, kdo obdeluje zemljo: ali veleposestnik s pomočjo delavcev in najemnikov, ali kakšen kolektiv (združba, občina, država, ruski kolhozi) ali pa samostojen kmečki posestnik. Le takrat prinaša zemlja največji donos, če je v zasebni lasti čim večjega števila posestnikov, če jo obdeluje srednji kmečki stan, to je veliko število srednjih in malih zemljiških posestnikov.

Takšen kmet je v pravem odnosu do zemlje. Zemlja mu ni samo prostor, kjer živi in dela. Zemlja mu je mati, ki njega in njegovo družino sprejema v svoje naročje ter ga drži do smrti v materinem objemu. Iz brazd, ki jih je zoral v njeno površino, mu vzraste žito in drugovrstna živila. Z dreyes mu miglja ter se smehlja razno sadje. Na travnikih in pašnikih mu zeleni hrana za živino, po hribečkih mu raste vinska trta z dragocenim sokom. Gozd mu daje les za rabo in prodajo. Zemlja je v resnici radodarna mati. Njeno dobrotljivost in vestobo vrača z zvesto vdanostjo in marljivo delavnostjo. Svoji dobri materi ne daje samo tega, kar ji je dati dolžan. Bogastvo svo-

jega duha in srca razliva nad njo in izpopolnjuje njeno naravno obliko v kulturno obliko. Po spričevanju zgodovine se je s poljedelstvom začela kultura človeštva, začetnik te kulture pa je bil kmet.

Somerno vplivanju kmeta na zemljo se vrši vplivanje zemlje na kmeta. Vse življenje obvladajoči zakon prilagoditve zemlji in obnobju ter tako danim življenjskim pogojem in delovnim nalogam velja tudi za telo in dušo človeka. Ne samo živali in rastline, marveč tudi ljudje v gorah so drugačni kot oni v dolinah, prebivalci puščav so drugačni kot stanovalci ob morju. To je eden izmed glavnih razlogov razlike ne samo med posamezniki in stanovji, temveč tudi med rodovi, ljudstvi, plemeni in rasami. Ni pa ne posameznika ne stanu, ki bi ga zemlja tesneje držala v svojem objemu, kot je kmet in kmečki stan. Njegova delovna miza je zemlja, njegova delovna soba je široka, lepa priroda, nad katero se boči sinje nebo. Plače za svoje delo ne prejema iz človeških rok, ampak kot dar narave iz rok Boga, čigar zakonom je v prvi vrsti podvržen. Od tod kmečka samozavest, samobitnost in samostojnost. Leto za letom ima opraviti s tem, kar je med vsemi nepremičninami najbolj nepremično, s poljem. Nespremenljiv kakor njegovo polje je povratek letnih časov in z njimi danih del. Zmeraj ima tudi opraviti z isti-

mi ljudmi, z ljudmi istega jezika, istih življenjskih nazorov, istih čustvovanj, istih navad in običajev, istega ravnanja v radosti in žalosti. Tako raste iz zemlje in okolja v njegovo naravo tista konservativnost (navезanost na staro in podedovano), ki vzrača kot bistven znak v njegov značaj ter ga varuje pred potujčevanjem in raznarodovanjem.

Kmečki stan je glavni vir krvi za narod. Dokler je ta vir čist in močan, je sveža in krepka moč naroda; če pa se ta vir pokvari in oslabi, začne propadati in pešati tudi narodova sila. Prva in glavna celica naroda je družina, prvenstveno kmečka družina. V njej je vznik tistega krvnega vrelca, ki pošilja kri v vse žile narodovega organizma. Kmečke družine tvorijo vas, vasi se širijo v občine, občine se razraščajo v deželo, narod, domovino. Čim bolj je kakšno ljudstvo z delom in trudom, znojem in trpljenjem, naravnim in umetniškim čustvovanjem povezano s svojo zemljo, z njenimi dobrinami, lepotami in umetninami, tem samobitnejše in samostojnejše je, tem močnejše in odpornejše je zoper vse kvarne vplive in sovražne napade. Skupna zemlja združuje vse ljudstvo (vse posameznike in stanove) v skupno domovino, ki je tudi državne meje ne morejo razdeliti in ki za njen obstoj, napredek in dobrobit vsi delajo, se žrtvujejo in trpijo.

Vpliv židovstva v Rusiji

Dr. I. Česnik

Najbolj zgovorno dokazujejo razmere v Sovjetski Rusiji, kam privede državo židovstvo, ako dobi v njej velikanski vpliv na verskem, gospodarskem in političnem področju.

Okrog leta 1900. je bilo v carski Rusiji nekaj nad 5.100.000 židov. Precej od njih se je pečalo s trgovino, nekaj jih je prišlo do boljših in vplivnejših mest, velike židovske množice so pa živele v zelo skromnih socialnih razmerah. Carska Rusija jih ni ljubila, neštetokrat jih je pregnjala,

globoko verni ruski narod jih ni maral. Zato so iskali duška revolucionarnim idejam, katere je oznanjal žid-kozmpolit Marx in poudarjal na gospodarskem področju odpravo zasebne lastnine in proizvodnje, na verskem področju materialistično brezverno svetovno naziranje, na političnem področju vlado komunističnega proletariata.

Židje so ustanovili v Rusiji prvo socialistično organizacijo leta 1888, ki se je hitro širila in leta 1897. nazvala

»židovska socialistična revolucionarna stranka« ali kratko »Zveza«. Kmalu nato se je pa ustanovila vsruska socialistična delavska stranka. To stranko je ustanovilo 5 Židov, 2 Rusa, 1 Poljak, 1 Nemec.

Zveza je vodila socialistično stranko in organizirala prvi ruski revolucionarni kongres leta 1898.

Na drugem kongresu leta 1905. je največji ruski komunist in revolucionar Lenin pozdravil židovsko stremljenje in izjavil, da se strinja z vsakim narodnim prilagodenjem, to je z narodnim potujčevanjem. Že tedaj sta se pojavili v ruskem socializmu dve struji: menjševiki, ki so bili za mirnejši socialni razvoj in preokret in so priznavali zasebno lastnino, in boljševiski, ki so bili za nasilni prevrat in spremembo gospodarskega reda. Tedaj je prevladala menjševiška struja. Po židovski zamisli je vpeljala sistem celic in jih poslala v vse stranke in organizacije, tudi med boljševiske.

Po teh celicah so se Židje povsod vrinili v javno življenje. Imeli so dovolj izšolanega revolucionarnega naraščaja. V vseh strankah, ki so v duhu (ruskem parlamentu) imele besedo, so bili zastopani židje. Pri Kadeti (Konstitucionalnih demokratih), starih narodnjakih, menjševikih, marksističnih internacionalistih, socialnih revolucionarjih in boljševiskih.

Kmalu so židje spoznali, da jim bo pomagal boljševizem do zmage njihovih ciljev, da dobijo v svoje roke popolno oblast v državi, da se maščujejo nad gospodarji Rusije in da uničijo vse narodne in kulturne dobrine, med katere je spadalo v prvi vrsti krščanstvo. Zato so židje vstopili v boljševisko stranko in se polastili v njej vseh važnih mest. Bilo je to med svetovno vojno.

Leta 1916. je bila vsa Rusija v popolnem razpadu. Nezmožnost vojaških vodij, korumpiranost odločilnih državnikov, nemarnost vojnega gospodarstva, vse to je povzročilo nezadovoljnost vojske, ki je bila vojne sita in je hotela domov. Porazi na bojiščih, sramotna lahkoživost in nemoralnost višjih krogov je to gibanje le še

podkrepila. Ljudem je tudi primanjkovalo hrane. Prišlo je do velikih delavskih nemirov, požiganja stavb in pustošenja. Vojaštvo je prešlo med upornike. Dne 17. marca 1917. se je zrušil 300 let stari carski prestol Romanovcev.

Židje so revolucijo pozdravili z veseljem, ker jim je odprla pot, da si privojujejo državljansko in politično enakopravnost. Ni še potekel mesec dni, ko je 3. aprila 1917. nova provizorična vlada izdala uredbo o židih, s katero postajajo enakovredni državljani svobodne Rusije. Židje so z vsemi silami podprli revolucionarno vlado, ker so vedeli, da bi pomenila carska zmaga zanje enega največjih in najbolj krvavih progono v zgodovini.

Z zakonom od 3. aprila leta 1917. so židje dobili državljansko enakopravnost in so to takoj izrabili, da so se vrinili čisto v ospredje najvažnejših poklicev. Žid je postal vojaški poveljnik Petrograda. Velikansko število Židov je zasedlo županstva po podeželskih mestih in kmečkih občinah. Židje so bili najbolj trdna opora prve revolucionarne vlade. V vladi Kerenskega so postali tako samooblastni, da so odklonili avtonomijo Finski in Ukrajini. Toda židovski razumni proletariat ni sledil navodilom svojih vodij, ki so bili zadovoljni s tem, da so dosegli enakopravnost, ampak se je vrgel popolnoma v naročje boljševizma, ki je z židovsko pomočjo razvil v poletnih mesecih leta 1917. novo strastno propagando po vsej državi. Predvsem so se pojavili tisti tisoči Židov, ki so jih carske vlade izgnale v »čerte osedlosti«, na obronke države in v Sibirijo. Polni maščevalnosti so se vrnili, se pognali v revolucionarni metež in so v bližajočem se neurju zavzeli vodilno in odločujočo vlogo.

Nad sto milijonov ruskega prebivalstva je predstavljalo in zastopalo nekaj zakletih židovskih časnikarjev! Revolucijo »kmetov in delavcev« so torej vodili židje, ki sami nikoli niso imeli zemlje, ki se niti v Rusiji niso zanimali za zemljo in za njene obdelovalce, ker jim je bila zemlja in uso-

da kmečkega ljudstva deveta brigada. Tako daleč je prišlo že leta 1917., da si upa židovsko marksistični pisec s ponosom poudariti, da so židje »poklicani tolmači revolucije«, ki jo je baje napravilo 150 milijonov ruskih kmetov in delavcev!

V začetku avgusta leta 1917. skličejo boljševiški strankin kongres. Predsedstvo tega odločilnega boljševiškega kongresa tik pred drugo revolucijo je bilo sestavljeno iz 11 članov, med njimi 3 Rusi, 6 Židov, 1 Georgijevец in 1 Poljak.

Dne 25. oktobra se je ta ožji izvršilni odbor boljševiške stranke sestal k usodepolni seji, pri kateri je bilo izdano povelje za revolucijo. Z 8 glasovi proti dvema je bil sprejet sklep za takojšnji udar.

Pričela se je druga revolucija, katero so izvedli židje. V vseh najvažnejših postojankah na upravnem, vojaškem, političnem in prosvetnem polju so zavzeli odločilna mesta in tako obvladali celo ogromno Rusijo.

Kdo so bili ti možje? Lenin (žid po materi Blank), Stašin (Georgijevец), Trocki (Žid), Sokolnikov (žid), Bubnov (Rus), Zinovjev (žid), Svedlov (žid), Uricki (žid), Džeržinski (Poljak) — torej 1 Rus, 6 Židov, 1 Georgijevец in 1 Poljak.

Lenin, voditelj ruske revolucije, je dal boljševikom Marksov svetovni nazor, s katerim je hotel osrečiti Rusijo in ves svet. Bil je po materi židovskega pokolenja. Lenin je bil pred svetovno vojno v službi carizma, da je razdvajal socialistične vrste; med svetovno vojno je pa bil v službi Nemčije in Avstro-Ogrske kot vo-hun proti Rusiji. Z njim je deloval dolga leta v najtesnejšem prijateljstvu žid Zinovjev, ki je znal meglene in zamotane Leninove misli spraviti v jasne oblike, ki so jih ljudske mase razumele. Lenin je takih ljudi potreboval in so mu zaradi tega bili židje vedno bolj simpatični. Prav to pa je bilo tudi vzrok, da so židje v boljševiški stranki dobili tako silen vpliv in zasedli vsa važna mesta.

Tudi komunistično mednarodno zve-

zo (Kominterno) so ustvarili židje in imeli v njej odločujoči vpliv, saj so imeli v njej polovico odborniških mest.

Tudi v takozvani Čeke so imeli popoln vpliv. Čeke ali izredna komisija za pobijanje protirevolucije je bila ustanovljena 7. decembra 1917. Mnogokrat so poudarjali, da je bila Čeke čisto ruska ustanova, v kateri židje niso imeli nobenega vodilnega vpliva. Kolika laž! Osebjc Čeke so tvorili predvsem Letonci, Poljaki, Finci, Tatarji, Kitajci in silno malo pravih Rusov. A židom gre čast, da so Čeke izumili, jo organizirali in njeno krvoločno delovanje vodili. Židje so iz Čeke napravili tisto strašno, s krvjo nedolžnih oblito maščevalno četo, ki je brez usmiljenja pustošila po slovenski Rusiji še dolga leta po revoluciji in uničila 19.000.000 ljudi.

Komunizem uči v verskem pogledu materializem, v gospodarskem popolno odpravo zasebne lastnine in kolektivno, t. j. skupno gospodarstvo, deloma države, deloma manjših upravnih enot, v političnem diktaturo proletariata, ki je pa v Rusiji, kakor sem poprej poudarjal, prešla popolnoma v roke večinoma židovskih mogotcev, ki strahujejo s svojo vojsko in policijo milijone ruskega naroda.

Boljševizem na verskem polju propagira materialistični svetovni nazor. V človeku ta nauk ne vidi ničesar drugega kot materijo ali snov, zgolj telo. Duše ni in zagadelj ni posmrtnosti, ni onostranosti, ni Boga. Izven sveta, ki ga gledamo in otipavamo, sploh nič ne biva. Duše ni. Če zdravnik raztelesi mrtveca, pa ne najde duše. Zaradi tega je ni. Tako govori boljševiški katekizem.

Že Marks je učil: »Vera je opij za ljudi.« Hotel je reči, da vera človeka le slepi in mu zakriva resničnost življenja na zemlji.

Lenin je učil: »Moramo premagati vero. To je ABC materializma in marksizma.«

Zato pa je naperil boljševizem najhujši in najbesnejši boj proti veri in krščanstvu.

To kaže protiverska zakonodaja in preganjanje duhovščine, protiverski tisk in organizacija Brezbožnikov.

Že 26. oktobra 1917 je izšel odlok, ki je odvzel cerkvam in samostanom vsa posestva s celotnim živim in mrtvim inventarjem; ista preidejo brez sleherne odškodnine v državno last in upravo.

Postava o zakonu, družini in skrbstvu z dne 31. XII. 1917 je odvzela vsako vrednost cerkvene poroke za državno in javno področje. Poroke se vrše tako kot pri rokovanjih: »In nomine patre, vzemi jo na kvatre.«

23. januarja 1918 je izšel zakon popolne ločitve Cerkve od države ter šole od Cerkve.

4. II. 1918 so vsi veroučitelji izgubili službo. 1. III. 1918 pa so sploh vsi duhovniki izgubili plačo; 6. IX. 1918 je bil verski pouk prepovedan.

Stopnjevanje v grozodejstva pomenja svetoskrunski odlok z dne 22. II. 1922, ki odreja, naj se odpro relikviariji, zaplenijo cerkveni zakladi in cerkveno premoženje odda neposredno državi. Prejšnjim prepovedim se je pridružil odlok, ki prepoveduje izvrševanje bogoslužja.

Kasnejši zakoni so odvzeli duhovnikom in cerkvenim služabnikom aktivno in pasivno volilno pravico ter jih obremenili s posebnimi davki. Ukinjene so jim bile nakaznice za živila in brezposelne podpore.

Zakon z dne 8. IV. 1929 je odločil, da je za vsak sestanek vernikov potrebno posebno dovoljenje. Vse cerkvene dobrotelne organizacije so prepovedane; kar je verskih ustanov še ostalo, pa žive od milosti krajevnih činiteljev, ki jim je zakon dal vso oblast, da z njimi svobodno razpolagajo, jih puste pri življenju ali pa uničijo.

Vse dalje gredo izvajanja teh brezbožnih zakonov, Cerkve se zapirajo in rušijo. Statistika kaže naslednji postopek: Leta 1927. je bilo zaprtih ali porušenih 134 cerkva, leta 1928. že 499, leta 1929. pa kar 1379.

Torej je bilo samo v obdobju 1927. do 1929. uničenih vsega skupaj 2012 božjih hramov.

Samo v letih 1918. do 1924. so pobili več kakor 8000 duhovnikov. Nikolaj Solovej, prejšnji škof »Žive cerkve«, navaja sledeča točna števila nedolžnih žrtev: 2691 duhovnikov, med temi 30 škofov, 1692 redovnikov, 3447 redovnic in redovnih novincev, torej v celoti 8100 oseb.

Še brez primere večje pa je število tistih, ki jih je zadel ali kazen v ječi ali izgon v Sibirijo, in ječijo v izgnanstvu in zaporih.

Zaradi neizrecnega preganjanja s krivičnimi zakoni, ječami, izgnanstvi in smrtnimi obsodbami je duhovništvo v Rusiji strahotno razredčeno. Kot pretresljiv primer lahko služi katoliška škofija Tiraspol, o kateri so nam na razpolago zanesljivi podatki. Leta 1915. je na njenem področju 44 duhovnikov opravljalo pastirsko službo v 56 župnijah, marca meseca 1932. je le še 5 vršilo dušno pastirstvo.

V zadnjem času se je na ukaz GPU izvršilo novo veliko preganjanje vsega duhovništva, ki je še ostalo v Rusiji. Pod pretvezo, da je zlorabljalovo novo ustavo v škodo državi, je vlada poslala ogromno število duhovnikov v najskrajnejše kraje ruskega ozemlja. V Moskvi je bilo aretiranih 80, v Leningradu 110, v Kijevu 95 pravoslavni duhovnikov. To pot je udarec zadel tudi 45 židovskih rabinov. Cerkve so pa boljševeki spremenili v društvene klube komunističnih mladinskih organizacij, ki so jim bili nasilno odvzeli duhovnike.

Kakšen je namen vseh teh preganjanj? Popolno uničenje vseh verizpovedi, verskih družb, cerkvenih občestev in sekti, ki obstoje na ozemlju Zveze sovjetskih socialističnih republik in to ne glede na njihovo načelno stališče do sovjetske vlade.

Zveza brezbožnikov.

Da podpro uradno delo zakonodaje in uprave tudi zasebniki, zlasti mladina, so 1. V. 1925 ustanovili »Zvezo brezbožnikov«.

Prilpava za ustanovitev te zveze se je pričela takoj v prvih letih sovjetske diktature. Že leta 1918. so osnovali v Moskvi brezbožno semenišče.

ki je vzgojilo nad 50 brezbožnih propagandistov.

Vsako leto so ob važnejših krščanskih praznikih organizacije, zlasti mladinske komunistične zveze, smele krščansko bogoslužje z maškera-dami in lažiznanstvenimi dokazi.

Leta 1921. so se pričeli snovati brezbožni krožki, deloma kar odkrito, deloma pa pod krinko nedolžnejših naslovov.

V pomoč tem krožkom in v okrepitev brezbožne propagande je l. 1925. začel v Moskvi izhajati list »Brezbožnik« kot glavno glasilo vsega gibanja poleg manjših pokrajinskih listov z istim imenom.

Brezbožni krožki so se naglo izpopolnili in prevzeli skupno ime »Družba prijateljev brezbožnika«. Ščasoma so se s pomočjo vlade krepko strnili in zastavili delo po smotrenem in učinkovitem načrtu. Tako je prišlo leta 1925. do ustanovitve enotne in disciplinirane »Zveze brezbožnikov«.

Leta 1926. je začela izhajati revija »Antireligioznik«, ki je spretno in po načrtu izrabljala izsledke modernih ved ter ves tehnični napredek v korist brezverske propagande.

Organizacija je s pomočjo vlade naglo napredovala. V obdobju 1925—1929 je število celic naraslo od 2421 na 8928, število članov pa se je dvignilo od 87.000 na 465.000.

Zveza borbenih brezbožnikov

Junija leta 1929. se je v Moskvi vršil II. splošni shod »Zveze brezbožnikov«. 956 odposlancev je zastopalo 56 različnih narodov Sovjetske Rusije. Shod je začrtal Zvezi novo napadalno smer, ki je prišla do izraza v tem, da se je vsa organizacija prekrstila v »Zvezo borbenih brezbožnikov«. Njeno članstvo je naraslo v štirih letih na 7.000.000.

Tem je treba prišteti vsaj še poldrug milijon otrok. Poleg številnega porasta se je posrečilo Zvezi javno življenje in kulturna področja globoko prepojititi s protiverskim duhom. V mestih in na deželi je priredila nesčetno protiverskih predavanj, shodov

in prosvetnih večerov. Kino, gledališče, radio je prepojila s protiverskim strupom in osnovala protiverske stolice na visokih šolah, protiverska semenišča in tečaje. Brezbožni uradniki so zanesli brezboštvo v tovarne in okužili kmečka kakor delavska društva s protiversko miselnostjo.

Brezbožni naraščaj

Brezbožna mladina je up komunizma. Zato je delo za uničenje vere med otroki in mladino ena najvažnejših dolžnosti brezbožne celice.

Načrt slove: »Šola, čitalnica in učiteljstvo naj se vpreže v to delo. Povsod treba ustanoviti in vzgojiti skupino mladih brezbožnikov; v teh celicah se morajo člani aktivno udeleževati proti veri. Vse poskuse duhovnikov, da bi spravili mladino pod svoj vpliv, treba preprečiti.«

Temu satanskemu načrtu naj služi predvsem komunistična zveza mladine, imenovana Komsomol. Ustanovljena je bila že leta 1922. kot odsek Kominterne.

Ta zveza razvija po Rusiji kakor po svojih podružnicah v številnih državah ogromno delavnost. V Rusiji znaša število organiziranih Komsomolcev okoli 2.000.000. V inozemstvu se ta društva razširjajo pod različnimi imeni, n. pr. na Francoskem, Angleškem, Danskem, Nizozemskem, v Belgiji itd. Kjer se društva ne morejo ustanoviti, tam se ustanovljajo vsaj časopisi, a kjer so ti prepovedani, tam se trudi komunistični brezbožni naraščaj na vse možne načine, da širi svoje pogubne nazore, ki jih izpovedujejo Komsomolci.

Načela so tako strašna, da se mora ob njih zgroziti ne le kristjan, temveč sleherni človek, ki ima v sebi vsaj malo poštenja.

Sveto pismo pravi: »Ne kradi!« A Komsomolec se mora držati Leninevega nauka: »Ukradi, kar le moreš, saj je na svetu itak vse ukradeno in krivično prisvojeno!« »Ljubezen do staršev je vedno škodljiva in dete, ki je vzgojeno v družini, nima smisla za socializem. Zato je treba družino na-

domestiti s komunistično stranko, da se uniči kvarna ljubezen otrok do roditeljev:«

Še korenitejše uči list »Mlada garda:« »Spoštuj očeta in mater — ta zapoved ni za komunistični naraščaj; za njega velja zapoved: Nimamo spoštovanja do staršev.«

Lunačarskij, ruski minister prosvete, je dejal: »Doli z ljubeznijo do bližnjega! Kar potrebujemo, to je sovraštvo!«

Strahotne posledice tega ravnanja se kažejo že sedaj. Milijoni zapuščenih, do mozga pokvarjenih in ostudno bolnih otrok se potepa po vsej Rusiji. Postali so prave šibe ruskih mest, kjer žive od tatvin, ropa in napadov.

Policija preganja tjo deco in jo pošilja v državna zavetišča, v kolikor so na razpolago nezasedeni prostori. A vsi poskusi so jalovi, kakor je javno priznala Leninova žena.

»Imamo 7 milijonov zapuščene dece, v kolikor je to službeno ugotovljeno. V naših zavetiščih pa jih ni več kot 80.000; koliko jih tava širom Rusije!«

Brezbožni tisk je najizdatnejše sredstvo protiverske propagande, saj izhaja skupno v milijonskih nakladah. Ta brezbožni tisk sramoti največje verske svetinje; dogme, svete zakramente, zlasti pa Kristus in njegov govega namestnika sv. Očeta.

V tem doslednem sovraštvu do vsega krščanskega in božjega je sovjetska vlada prepovedala sveto pismo v ruskem, maloruskem, poljskem in hebrejskem jeziku. Različne mednarodne svetopisemske družbe so se obrnile do sovjetske vlade, če bi smele v Sovjetsko Rusijo uvažati sv. pismo. Odgovor je bil tak, da se smejo uvažati le tujejezične svetopisemske knjige. To dovoljenje pa je brezpomembno, ker je na vsako v Rusijo uvoženo sv. pismo določena carina 6 rubljev, tako da je nakup onemogočen. Nabožne slike in predmeti so na vsem ruskem ozemlju prepovedani. Brezbožniški organizaciji pa gre vlada močno na roko. Na njene stroške se je po vsem svetu razširilo brezplačno 11 mil. brezbožnih brošur in knjig.

Organizacija brezbožnikov je že pred desetletjem prestopila meje Sovjetske Rusije in upostavila svoje celice po vsem svetu. Živo zvezo med vsemi celicami vzdržuje najučinkoviteje zopet tiskana beseda. Organizacije poedinih držav kar tekmujejo med seboj, katera bo imela najučinkovitejši brezbožni tisk.

Po ostalem svetu brezbožniško razdiralno delo še od daleč tako ne napreduje kot v Rusiji, zlasti zato, ker se ne more poslužiti tolikšnega nasilja. A dejstvo je, da so danes brezbožne organizacije osnovane domala v vseh državah in vseh plasteh človeške družbe. Celo zamorce in divjake je že zasegla brezbožna propaganda.

Kaj pa gospodarstvo v Rusiji pod boljševiškim režimom? Ali je res prinesla rdeča diktatura obljubljeni raj?

Ravno obratno: popolno propadanje.

Izvedena je bila velika industrializacija. Zrasle so velikanske tovarne po vsej Rusiji. Odpravljena je bila osebna lastnina in skoraj popolnoma tudi svobodna zasebna trgovina in obrt. Kmetijstvo je izgubilo značaj zasebne lastnine, prisilno so bila odzeta kmetom polja. Izginilo je zato vsako veselje in pobuda kmetom za osebno delo in proizvodnjo. Posledica tega je bila, da kmečko prebivalstvo ni hotelo več obdelovati polja in je nastala lakota. Zaradi podržavljenega kmetijstva je po podatkih canterburyskega nadškofa samo pozimi in spomladi leta 1925. umrlo od lakote več kot 3 milijone ljudi.

Človek bi menil, da bo proletarska vlada skrbela najprej za brezposelne, ki jih je v Rusiji več, kot jih je bilo v drugih državah v najhujši gospodarski krizi. Pred nekaj leti so v Rusiji ukinili brezposelnim vsakršno podporo in ravnajo z njimi kot z najhujšimi izvržki človeštva. Prištevajo jih skupno z duhovščino in pripadniki prejšnje buržuazije glede živil k tretjemu razredu in ne prejemajo niti živilskih nakaznic. Torej si ne morejo v državnih trgovinah z živili ničesar kupiti, a na prostem trgu so živila tako neznansko draga, da jih še boga-

tini ne morejo kupovati. V drugi razred prehrane spadajo manjši uradniki, prodajalke, gospodinje in podobni. Ti prejemajo na nakaznice vsak dan po 400 gramov kruha in na mesec po 600 gramov sladkorja, 400 gramov kaše in 5 kg krompirja. V prvi živilski razred spadajo mojstri, inženirji, delavci, delovodje, višji uradniki in znanstveniki, ki prejemajo malo več kruha, kaše in krompirja, a mimo tega na mesec še 1 kg mesa in 400 gramov margarine, 1 kg sirovega masla stane 24—30 sovjetskih rubljev. Strokovni delavec prejema na mesec 120—300 papirnatih rubljev, uradnik 80 do 175. Koliko sirovega masla po 50 rubljev si more kdo izmed teh privoščiti? Za 1 kg klobase daš 27 rubljev, za gnjat 35 rubljev (700 din). Trgovine za inozemce so na razpolago le onim srečnim tujcem, ki imajo tujo ali zlato valuto, zlasti dolarje. Tista količina živil pa, ki jo prejema ljudstvo na nakaznice, je premajhna in zato ljudstvo strada in hira. V Sovjetski Rusiji je kar nemogoče živeti, prehranjevati se, kaj šele se obleči in obuti. Cene oblek so od 400 do 1000 rubljev (4.000 do 20.000 din), par čevljev 100 do 150 rubljev. Zato pa je videti po ruskih mestih, kako tekajo »izvoljenci« vsi razcapani, v človeka ne vredni obleki. Zares izvoljena in višja je le ena skupina, to so sovjetski voditelji, ki so po večini Židje, dalje čekisti in častniki rdeče armade, ki na račun lačnih in razcapanih »izvoljencev« živijo razkošno. Taka je enakost svobodne Rusije!

Vsak delavec, ki brez važnega vzroka izostane le en dan, izgubi takoj službo ali živilsko nakaznico in ga vržejo iz stancvanja. Na ta način naglo umira rusko delavstvo, ki zlasti po boljševiskih industrijskih okolicah biva v takšnih luknjah kot živali. Koliko nekoč bogatih ukrajinskih vasi je od lakote popolnoma uničenih!

V Sovjetski Rusiji cvete tlačanstvo kot v srednjem veku. Kakor poroča ruski list »Pravda« z dne 10. junija 1955, je upravnik niženogorodskega eksekutivnega komiteja zapovedal vsem stanovalcem v državnih stano-

vanjih od 17. do 50. leta starosti, da so v letu 1955, še po svojih delovnih urah brezplačno delali za mesto. To je bilo 1500 ur dela brezplačno. Torej je moral vsak prebivalec Nižjega Novgoroda vsak dan po 5 ur delati na ukaz upravnika.

Židovski voditelji imajo naravnost fantastične načrte. Zvezati hočejo z novimi kanali Moskvo s Črnim, Belim, Baltskim, Azovskim in Kaspiškim morjem. Pri graditvi takih kanalov umre zaradi naporov veliko delavcev. Samo pri graditvi belomorskega kanala je umrlo v par letih nič manj kot 250.000 delavcev. Za dovršena dela dobijo pazniki nagrado, židovski voditelji pa najvišje odlikovanje — rdeči Leninov red.

Kdo pa gradi te kanale, kdo dela v rudnikih, kamnolomih itd.? — Ali morča prostovoljni delavci? Ne! V letih 1929. do 1934. je vrhovni preglednik obsojencev iztiral z doma in družine nad 5 mil. kmečkega ljudstva in jih obsodil na težko prisilno delo.

Iz tega lahko razvidite, kako strašen vpliv dosežejo Židje, kjer dobijo vajeti v roke. Oni niso graditelji novih gospodarskih in kulturnih stavb in dobrin, temveč le podiralci vsega solidnega in dobrega. Uničili so zasebno last in kmečka posestva, uničili zasebno trgovino in zasebna industrijska podjetja. Namesto zasebnega pa so postavili skupno državno gospodarstvo, pri čemer pa zopet le nekateri — večinoma Židje — izrabljajo svoje stališče in si polnijo žep. Uničili so globoko versko življenje, izpremenili cerkve v skladišča in zabavišča, pomorili in pregnali pravoslavno in katoliško duhovščino v Sibirijo na prisilno delo ali na Solovečke otoke, uvedli svobodni zakon in državno vzgojo, kar je rodilo strašno razbrzdanost in pogansko nemoralo, propagirali so brezbožništvo ne le v Rusiji, temveč tudi na daljnem vzhodu in zapadu, med pagani in med kristjani.

V Rusiji ne rušijo samo svetišča in cerkva, ampak uničujejo tudi vso zasebno podjetnost in gospodarstvo, uničujejo pa tudi svetišča človeških src.

Dramatični odsek

Beseda režiserjem!

1. Prosvetna zveza je pregledala izposojevalnice igrske garderobe ter je ugotovila, da precej garderobe manjka oziroma je zamenjane. Zato prosimo, da garderoberji in režiserji pregledajo domače garderobe in vrnejo, kar je last Ljudskega odra Prosvetne zveze.

2. Zaradi rednega poslovanja je Prosvetna zveza prisiljena vpeljati kavcijo 50—300 din, kolikor pač izposodijo garderobe. Kavcija se pri vrnitvi garderobe dobi nazaj, odšteli se bodo pa stroški za pranje in šivanje. Nov kostum, ki je stal več sto dinarjev, je bil od nekega društva vrnjen ves zamazan s šminkami. Da bodo društva obvarovana večjih izdatkov, zato naj se določi garderoberja ali garderoberko, ki je osebno odgovorna, da vrne garderobo snažno in čisto.

3. Po garderobo morajo priti garderoberji s košaro ali kovčkom. V papir zavita garderoba se zmečka, v slučaju slabega vremena pa pokvari.

4. Veliko nepravilno ima izposojevalec zaradi neredne vrnitve garderobe. Garderoba se mora brezpogojno naslednji dan po igri vrniti. Vsaka zamuda se bo štela v kavciji. Režiserji pa naj že prej pregledajo, če bo treba igro ponoviti, da rezervirajo garderobo za dve nedelji. Včasih je garderoba za naslednjo nedeljo drugam oddana. Društvo pa se spomni šele pri uprizoritvi, da bi kazalo igro ponoviti. V takih slučajih se ne bo mogoče ozirati na prošnjo društva, češ da igro ponove. Prestavijo naj v takih slučajih ponovitev za 14 dni.

Končno pripomnimo, da je Prosvetna zveza že letos nabavila veliko število kostumov iz rokoško dobe in tunik za razne telovadne nastope in ranjanja.

Avtorsko pravo

Kljub temu, da je Vestnik vselej točno prinašal obvestila glede avtorske centrale, vlada še med režiserji

velika nepoučenost. Avtorske tantije-me so proste igre, ki so stare nad 50 let. Prevodi pa 10 let. Vse druge zastopa avtorska centrala za ljubljansko področje: Ljubljana, Livada 29, za mariborsko področje pa: Ljubljana, Resljeva cesta. Igre, ki jih zalaga Prosvetna zveza v Ljubljani in ki so izšle iz Ljudskega odra, pa spadajo pod avtorsko centralo, ki jo zastopa Prosvetna zveza sama, ker odkupi od avtorjev pravico. Avtorski centrali se prijavi igra 8 dni pred uprizoritvijo ter se priloži 3 din za odgovor. Društva na deželi plačajo 25 din. V večjih krajih, kot n. pr. Kranj, Jesenice, 50 din, Ljubljana in Maribor 75 din. V Ljubljani pripade taksa le za uprizoritve v Frančiškanski prosveti.

Nové igre

Cigav je grunt. Kmečka komedija v 3 dejanjih.

Drabosnjak. Narodna igra v 5 dejanjih (meš.).

Dva para se ženita. Ljudska veseleogra v 3 dejanjih (7 m., 3 ž.).

Dva zmedenca. Veseleogra v 1 dejanju (3 m., 1 ž.).

Grbavka. Misijonska igra (5 deklice).

Igra o Kristusovem trpljenju. Ljudska igra (70 m., 7 ž.).

Jakec in Metka pri kralju Matjažu. Izavljica za otroke (deklice, dečki).

Jurčki. Veseleogra v 2 dejanjih (12 dekl.).

Kovačev študent. Spevoigra v 3 dejanjih (6 m., 1 ž.).

Ljubezniv soprog. Burka v 1 dejanju (2 m., 2 ž.).

Mežnarjeva Lizika. Ljudska spevoigra v 3 dejanjih (10 m., 7 ž.).

Neugnani jeziček. Šaljiva enodejanjska (1 m., 1 ž.).

Nimam časa. Veseleogra v 1 dejanju (3 m.).

On in njegova sestra. Burka s petjem v 4 slikah (18 m., 13 ž.).

On ni ljubosumen. Veseloigra v 1 dejanju (3 m., 1 ž.).

Politikant. Komedija v 5 dejanjih (15 m., 6 ž.).

Pesem o božji ljubezni. Zgodba o sodobnosti v 3 slikah (24 dekl.).

Rožni venec. Drama v 6 slikah (6 m., 5 ž.).

Sveti Janez in roparja. Igra v 4 dejanjih (8 fantov).

Sveta Cita. Dekliška zborna igra (5 ž., spremstvo).

Snubec v zadregi. Burka v 1 dejanju (2 m., 2 ž.).

Svobodoljuben soprog. Šaljivi prizor v 1 dejanju (1 m., 2 ž.).

Sredi noči. Veseloigra v 1 dejanju (3 m., 1 ž.).

Za hrepenenje po materi. Drama v 5 dejanjih (11 m., 2 ž.).

Čiček: Poštelski zaklad.

Deseti brat (Petančič).

Kruci (Brumen).

Kino odsek

V Sloveniji imamo 55 kinematografov, 2 nema in 51 zvočnih. Stalnih je 38, sezonskih 15. Rednih tedenskih predstav je bilo 298, letno torej 11.920. Te predstave je obiskalo v Sloveniji 1.560.000 ljudi.

Te številke so bile povod, da je PZ v zadnjem času osnovala lastno izdelovalnico filmov. Kot prvi film, ki je prišel iz te delavnice, je zvočni film Mladinski dnevi v Ljubljani. Film je dolg 385 metrov in predstavlja zelo zanimive prizore iz tabornih dni. Več kinematografov po Sloveniji ga prav sedaj igra. V krajih, kjer ni zvočnih kinov, je Prosvetna zveza pripravljena predvajati film v nemi obliki, in sicer proti odškodnini 100 din za aparat in film ter potni stroški za operaterja. Društva naj pridno segajo po prvem slovenskem filmu, ki je prišel iz delavnice Prosvetne zveze.

Mali 16 mm filmi.

Na željo društev, ki imajo 16 mm kino aparate, je Prosvetna zveza nabavila naslednje nove filme.

1. Ustroj človeškega telesa in delovanje organov. Poučni film, primeren za šole in zdravstvena predavanja. Dolžina 88 m.

2. Kako pridelujemo svilo? Poučni film, dolžina 71 m.

3. Kako nastane korkon? Poučni film, dolžina 51 m.

4. Gojitev tobaka in njegova prede-

lava. Poučni film, primeren za šole in društva, dolžina 92 m.

5. Roparske živali. Naravoslovni film, dolžina 50 m.

6. Kako pridobivamo jantar? Naravoslovni film, dolžina 30 m.

7. Iz življenja pingvinov. Naravoslovni film, dolžina 40 m.

8. Kako gojimo jegulje? Naravoslovni film, dolžina 21 m.

9. Ognjenik Etna. Naravoslovni film, dolžina 28 m.

10. Vera, verski misterij. Dolžina 150 m.

11. Trije kralji. Verski misterij, dolžina 150 m.

12. Neapeljski zaliv. Zemljepisni film, dolžina 50 m.

13. Strupene kače. Naravoslovni film, dolžina 50 m.

14. Primbaka v Afriki. Dolžina 100 metrov.

15. Primbaka in riba žagarica. Dolžina 60 m.

16. Afrika se smeje. Dolžina 54 m.

17. Dleskajoča deklica. Otroški film, dolžina 67 m.

18. Janezek in Metka, I. del. Otroški film, dolžina 33 m.

19. Janezek in Metka, II. del. Otroški film, dolžina 42 m.

20. Palčki pri čevljarju. Otroški film, dolžina 40 m.

21. Palčki si zgradijo hišico. Otroški film, dolžina 50 m.

22. Palčki kot dobrotniki. Dolžina 40 m.
 23. Baragova proslava v Ameriki. Dolžina 200 m.
 24. do 32. Iz življenja naših izseljencev v Ameriki. Dolžina po 100 m.

Prosvetna zveza posoja včlanjenim društvom zgoraj navedene filme, če plačajo do 50 metrov dolžine 10 din, do 100 metrov 25 din izposojevalnine. Za film prevzamejo vso odgovornost društva.

Knjižnica

Mladinske knjige

- Ahačič: Trije tički.
 Bevk: Huda čarovnica Čirimbara.
 Hauff: Pravljice.
 Komanova: Teta s cekarjem.
 Koritnik: Na razpotju.
 Ribičič: Pisane lutke.
 Ravljen: Grajski vrabec.
 Rotmann: Bratec in sestrica.
 Salten: Bambek.
 Sever: Čevljarček Palček.
 Strniša: Rak veseljak.
 Štirje fantje muzikantje.
 Spilmann: Na morišče.
 Šilih: Beli dvor.
 Thompson: Sivko, volčji pes.
 Wibner: Štirje zvonarčki.
 Winkler: Hribčev Gregec.
 Indijska knjižnica 1—14.
 Mala knjižnica.

Knjige za odrasle

- Bevk Fr.: Deset dni v Bolgariji.
 Breclj: Ob viru življenja.
 Budal: Na konju.
 Curwood: Zlata zanka.
 Golec: Ponarejevalci.
 Hentaler: Sirota Marjetica.
 Iver: Denar.
 Jalen: Cvetkova Cilka.
 Jenko: Izum.
 Kazak: Zdravnikovi spomini.
 Kovačič S.: Devica Orleanska.
 Kolenc: Dragarjevina.
 Lavtizar: Šentjoški gospod Šimen in njegovi sodobniki.
 Leblanc: Skrivnostno oko.
 Mlakar: Izbrani planinski spisi.
 Očetov greh.
 Pajkova: Dora.
 Plestenjak: Potrebuježi.
 Oražem: Naša župnija.
 Reismihl: Habakuk.
 Resman: Iz življenja med vojno.

Snoj: Križem po Palestini.

Stanič: Dobe in podobe iz cerkvene zgodovine.

Vazov: Pod jarmom.

Zorec: Iz nižav in težav.

Zupanc: Tretji rod.

Nova knjiga

Na bregovih Bistrice. Izdalo kamniško dijaško počitniško društvo »Bistrica« ob svoji 25 letnici. Uredila Jože Vombergar in Škofic France, 1958.

Delo naše katoliške prosvete zanje med slovenskim narodom že prav lepe uspehe, saj nekatera naša prosvetna društva obhajajo že 40 letnico svojega obstoja. Njim se pridružujejo tudi že dijaška društva, med njimi kamniško dijaško počitniško društvo »Bistrica«, ki je lani praznovalo petindvajsetletnico svojega delovanja. — Ob tej priložnosti je društvo »Bistrica« izdalo spominsko knjigo, ki je posvečena temu jubileju. Sam urednik Škofic France o knjigi v posebnem članku govori o organizaciji dijakov v kamniškem okraju in o njihovem delovanju od ustanovitve do danes. Knjiga pa ni samo odsev tega jubileja, marveč so jo bivši in sedanji člani »Bistrice« zamislili vse globlje, da so namreč v pričujoči knjigi na sicer tesnem prostoru podali kar celo monografijo kamniškega okraja, saj so ga nam pokazali v zemljepisnem in zgodovinskem, kulturnem in prosvetnem, socialnem in gospodarskem pogledu. Zgodovinsko stran je obdelal Pavle Urankar, gospodarsko socialni položaj XY, prosvetna gibanja dr. Karel Capuder, kulturno znamenite može France Capuder, umetnost dr. Fr. Stele, planine Tine Orel. Vsem tem člankom pa se pridružujejo tudi povsem vzgojni in načelni članki. Tako

je dr. Vilko Fajdiga napisal članek o katoliško verskem delovanju našega dijaka v stiku s slovenskim narodom. Cene Kranje članek o pomenu in smotru društva mladih ljudi. Golob Melhior o veličastni moči katoliške ideje. Tako se je Kamnik s to knjigo pridružil podobnima knjigama iz Škofje Loke in Novega mesta. Članki imajo sicer nekaj manjših napak, kakor so; da nekateri članki malo preveč posegajo drug v drugega in da je zaradi tega ta ali ona stvar po dvakrat obdelana; da so nekateri malce preveč površno in na hitro spi-

sani; da je temu ali onemu prisojenega premalo prostora — pa tudi vsej knjigi se to pozna, da so nekateri pomanjkljivi s podatki, nesorazmerni in imajo celo nekaj manjših, a občutljivih napak i. p. Vendar vse te napake odtehta splošna pomembnost in vrednost te jubilejne knjige. Takih si od naših dijaških in prosvetnih društev še mnogo, mnogo želimo, saj pomenijo taka dela graditev in izpopolnjevanje slovenske katoliške knjige in kulture sploh. Knjigo našim društvom toplo priporočamo.

Slovenska krščanska ženska zveza

Na 16. občnem zboru Slovenske krščanske ženske zveze v Ljubljani dne 26. februarja t. l. je odbor podal obširno poročilo o svojem delu v preteklem letu. Načrt dela: kulturnega, socialnega in gospodarsko-gospodinjkega se je obnesel.

Zveza je posredovala društvom predavanja in predavateljice, kadar so se za to oglasila. Včlanjenim enotam je po okrožnicah dajala navodila za podrobno delo, zlasti glede širjenja katoliškega časopisja in knjig. Za žensko uro v radiu je preskrbela 47 predavateljic za predavanja. Za služkinje, ki so članice Poselske zveze, se je vršil strokovno izobraževalni tečaj, ki je obsegal 60 ur. Tečaj je obiskovalo 42 deklet-služkinj.

Zdravstvenih tečajev, kjer se teoretično in praktično podaja nega bolnika v domači hiši, prva pomoč in nega dojenčka, je bilo 10. Teh tečajev se je udeležilo nad 800 žena in deklet.

Navodila za pomoč revnim materam pred in po porodu je razposlala vsem župnim uradom, da bi se pritegnile vse žene in dekleta za to važno socialno delo. Pomoč se je vršila do sedaj v večji meri le v Ljubljani. — S tem v zvezi je izdala tudi majhno knjižico »Materam«. Knjižica vsebuje navodila za matere, kakor tudi navodila za nego dojenčka. Da je bila taka knjižica potrebna, je najboljši do-

kaz, da jo matere prav pridno naročajo. Cena knjižici je samo 3 din in je tako tudi najrevnejšim materam dostopna.

V gospodarskem in gospodinjskem pogledu vrši Zveza svoje delo s prirejanjem gospodinjskih, kuharskih in šivalnih tečajev. Posebno važni so gospodinjski tečaji, kjer se dekleta izobrazijo kot bodoče žene in matere. Taki tečaji so bili: od maja do septembra 2 zaporedna gospodinjska tečaja v Kropi, jesenski se je vršil v Starem trgu ob Kolpi, zimski tečaji so bili: na Studencu pri Sevnici, v Št. Juriju ob juž. žel., v Mavčicah in na Koroški Beli. — S tem delom bo Slovenska krščanska ženska zveza nadaljevala. Društva in odtake pa prosimo, da se za pojasnila glede tečajev obračajo na Slovensko krščansko žensko zvezo, Ljubljana, Masarykova 12.

Pri volitvah je bil izvoljen odbor, ki je sestavljen takole: predsednica: Lebar Anica, podpredsednica: Orel Zora, blagajničarka: Srebot Marija, tajnica: Golob Anica, odbornice: Klemenec Josipina, Peršuh Vida, Velikonja Ivanka, Vračko Cilka.

Slovenski dom bo ime osrednjemu domu katoliške prosvete v Ljubljani. Za zidavo tega doma se zbirajo prispevki po vsej deželi. Žene in dekleta bomo v prvih vrstah sodelovale pri nabiranju sredstev za Slovenski dom.

* *Iz organizacije*

VII. romanje v Rim

V letošnjem letu bo priredila Prosvetna zveza v Ljubljani veliko romanje v Rim. Namen tega romanja je: pokloniti se novemu sv. Očetu Piju XII. in ga prositi, da prišteje škofa Antona Martina Slomška k blaženim.

Odhod iz Ljubljane bo **22. maja ob 5. uri popoldne** in prihod v Firenzo 25. maja ob 5. uri. Duhovnikom bo dana možnost, da opravijo sv. mašo v cerkvi Maria Novella. Ostali pa gredo k zajtrku v kolvodvorsko restavracijo. Glavne zanimivosti mesta si bodo ogledali ob 7. uri z avtobusi. Po kosilu je odhod v Rim, kamor dospeljo romarji ob 6. uri zvečer. Nato se bo večina nastanila v hospicu sv. Marte, kjer bo preskrbljeno za prehrano in stanovanje.

24. maja: zjutraj ob 8. uri služba božja v cerkvi sv. Petra, nato ogled iste cerkve. Popoldne z avtobusi na Forum Mussolini, kjer bodo izletniki imeli priliko videti najmodernejše športne naprave, stadion, plavalni bazen in razna igrišča. Vračajo se preko Monte Pinela domov.

25. maja: Dopoldne ogled vaticanskega muzeja, popoldne slovesna audienca pri sv. Očetu.

26. maja: Z avtobusi do cerkve Maria Maggiore, dalje do najstarejše cerkve sv. Janeza v Lateranu, popoldne ogled starega Rima, Kapitola in Piazza Venezia, koloseja itd.

27. maja: Skupna služba božja v Domitilinih katakombah, nato obisk

cerkve sv. Pavla zunaj zidov, popoldne pa je izlet v Castel Gandolfo in v Frascati. Kdor pa bi želel iti v Neapelj, mora to prej sporočiti, da bo dodeljen skupini, ki bo priredila izlet v Neapelj.

28. maja: bo v cerkvi sv. Petra slovesna služba božja in sicer ob 9. uri. Popoldne prosto. — Ob 10. uri zvečer odhod v Benetke.

29. maja: V Benetkah si bodo ogledali izletniki beneške znamenitosti. Po ogledu Benetk in po kosilu odhod proti Ljubljani, kamor bodo romarji dospeli na binkoštni ponedeljek ob 8. uri zvečer.

*

Kdor se želi udeležiti tega romanja, mora pri prijavi podati rojstne podatke in priložiti dve sliki v velikosti 4×5 cm. — Prijave sprejema Prosvetna zveza v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7/L, in sicer do 17. aprila. — Celokupni izdatki iz Ljubljane v Rim (III. razred, hrana, stanovanje, vožnja z avtobusi) znašajo 850 din. Za one, ki se udeleže romanja v krogjih ZFO in ZDK ali pa v narodnih nošah so stroški za 50 din nižji. Vožnja v II. razredu stane 1000 din, s stanovanjem v hotelu 1100 din. Prehrana se prične z zajtrkom v Firenzi in se konča s kosilom v Benetkah. Potovanje je versko poučnega značaja, zato je primerno, da se ga udeleže zlasti člani in članice prosvetnih društev in ZFO in ZDK.

Štiriletka

Prosvetni zvezi v Ljubljani in v Mariboru se trudita, da bi uvedli načrtno prosvetno delo in to ne samo za eno leto, temveč za daljšo dobo. Na skupni seji v Celju, ki je bila 19. februarja 1939., se je razmotrival program za bodoča štiri leta. Vsa predavanja bodo izšla v »Vestniku« tiskana. Tvorila bodo temelj kmečki in delavski izobrazbi. To bo prva učna knjiga za naše javne in prosvetne delavce. Le taki člani, ki bodo obvladali vso to stvarino, naj bi tvorili vodstveni kader naših prosvetnih društev. Snov je razdeljena na dobo štirih let. Končno in podrobno je bil sprejet načrt za prvo leto. Ta stvarina bo obvezna za vsa društva. Pri pomladanskih okrožnih svetih naj zastopniki okrožja in društva tudi o tem podajo svoje mnenje.

I. leto: Duhovno življenje na vasi.

1. Kmet in izobrazba ter šola.
2. Kmet in društv. življenje (članstvo, prireditve, predavanja, knjižnica, telovadba, obvezna telesna vzgoja).
3. Kmečka družina — življenjsko in delovno občestvo (posli).
4. Vaška skupnost (sosedstvo itd.).
5. Kmet, gruda in domovina.
6. Kmeta pa jezik, narodnost, država.
7. Kmet in vera.

II. leto: Kmečka umetnost in književnost.

1. Kmet poje (narodne pesmi in popevke, vrste in prilike).
2. Kmet svira, pleše, igra (piščalka, orglice, harmonika, skupina, plesi in dramatični momenti: gostovanje).
3. Kmet govori, pripoveduje in se šali (pripovedka, bajka, uganke, dovtip in humor, »krepka primera«, vljudnost, slovnostni govori, gostije itd.).
4. Kmet bere (ljudske povesti, km. življenje v literaturi, vaške knjižnice, knjige, listi doma, Mohorjeva družba, molitveniki, strokovne knjige itd.).

5. Kmečka likovna umetnost (slike, kipi, stavbe, kapelice, znamenja, šole, cerkev, graščina, na vasi stil).

6. Oprema kmečke hiše (pohištvo, skrinje, hišno perilo, noše, orodje).

7. Kmečka in meščanska kultura (civilizacija, tehnika, higiena, tisk, tovarniški izdelki, dobre in slabe strani).

III. leto: Kmečko socialno življenje.

1. Kmet in človeška družba (stanovi, poklici »razredi«, »gospodar«, skupnost).

2. Socialno življenje v kmečki družini (gospodar in gospodinja, posli, otroci, preužitkarji, strici in tete, gostje).

3. Sosedstvo ter vaška in župnijska skupnost (sosedje in obrtniki, delavci, viničarji, bajtarji, mogotci, drugi).

4. Gruda, narod, steber, država, davki, uprava, sodstvo, občina in župnija in srenja, stalnost, rodovi, domovi, dvorci, kronika kmečkega doma.

5. Socialna zgodovina kmeč. stanu.

6. Delovni stanovi in kapital, socialna usoda malega naroda, tujci in narodne manjšine »proletarstvo«, izseljenstvo, beg z dežele.

7. Kmet in stanovska organizacija (Kmečka zveza, rešitev kmečkega vprašanja, socialna uprava, ureditev družbe in kmet).

IV. leto: Kmečko gospodarsko življenje.

1. Bistvo in smisel gospodarstva, dobrane, pregled gospodarskih razmer na Slovenskem.

2. Delo: kmečko in industrijsko delo itd. obojega, razlika (pomen, »blagoslov«, sreča) in kapital, mezda in plače (družinska plača), delavec vreden plačila, vrsta dela in delavcev (ročno, duševno).

3. Gospodarstvo v kmečki družini (posestvo, obrt, vožnje, agenture, racionalizacija, gospodarski pomen gospodinje in njena dela).

4. Medsebojna gospodarska pomoč (sosedstvo, izposojevanje orodja, strojev, zadruga, pomoč pri zidavi, nesrečah, zavarovanje).

5. Gospodarska skupnost na vasi, stanov v državi, narodov na svetu, gospodarska povezanost, gospodarstvo v občini in državi, stenje, gospodarski odbori.

6. Gospodarstvo in ostala kultura, morala, verstvo, politika.

7. Gospodarstvo in karitas, berači, hiralnice, sirotišnice, preužitkarji, tete in strici.

Za delavska prosvetna društva pripravljata Prosvetna zveza podobno štiritletko. Za prvo leto je bilo na skupni seji v Celju sprejet sledeči program:

1. Delavec in izobrazba ter šola.

2. Delavec in društvo.

3. Delavska družina.

4. Sosedstvo v novodobni industrijski naselbini.

5. Kako delavec vzrašča s svojo ožjo in širšo domovino.

6. Delavec po jeziku, narodnosti in državnosti.

7. Delavec in vera.

Za nadaljevanje programa se bosta Prosvetni zvezi dogovorili, ko se bo možno opreti na izkušnje prvega leta.

Razno

Leseni društveni domovi

V zadnjem času mnoga društva študirajo načrte in zbirajo nasvete, kako bi prišli do primernih društvenih prostorov in na čim cenejši način. Vsako društvo mora računati v prvi vrsti s krajevnimi razmerami in s krajevnimi potrebami. Društveni domovi, kot so na primer bili letos postavljeni na Vrhniki, Bledu, v Dobropoljah in ki predstavljajo veliko vrednost, ne odgovarjajo društvom v manjših krajih. Znani so nam načrti novih prosvetnih društev v Polhovem gradu, v Naklem in v Ovsišah. Pri vseh teh se premalo upošteva pokrajina, kjer bodo ti domovi stali. Nevarno je, da se postavijo stavbe mestnega obležja sredi kmečke vasi in s tem pokvarijo dotično pokrajino. Zato se mora pri načrtih upoštevati naša domača kmečka hiša, njena arhitektura in pokrajina.

Manjša društva, ki ne zmorejo velikih vsot, rešijo to vprašanje na način, kot ga je rešilo prosvetno društvo v Zasipu in v Kovorju, kjer so zgradili enostavne lesene prosvetne domove. Zelo lepa je zunanost pa tudi notranost v Zasipu pri Bledu. Ima dvorano, kjer je prostora za 200 sedežev, oder, garderobo in predsobo. Stene so na poseben način zgrajene, da ne škoduje najhujši mraz, in so dobro izolirane. Dom je stal okrog 50 tisoč dinarjev, les je bil prostovoljno

darovan. Društva na Gorenjskem, Kočevskem, Notranjskem in v Savinjski dolini si na ta način postavijo cenen prosvetni dom.

Načrte za domove izdeluje Boštjan Belcijan v Komendi, ki je v zadnjih letih zgradil več društvenih domov. Načrti lesenega doma v Zasipu se dobijo pri Prosvetni zvezi.

Vzgoja mlade inteligence in izobraževalno delo med narodom. Dne 21. januarja je predaval o tej temi g. prof. Solar. Iz predavanja podajamo glavne misli:

Prosvetno delo je vse, kar človeka umsko in srčno izobrazuje. Umska izobrazbenost se ne kaže samo v obvladanju neke snovi, ampak tudi v prožnosti duha. Treba je dajati ljudem snovno znanje, ki ga potrebujejo za svojo stroko, pa tudi takega, ki jim odpira pogled na sodobne pojave in jih vodi do razmišljanja. Vsak izobraženec, ki bo deloval med narodom, mora biti dobro poučen o vprašanjih svetovnega nazora, ker je za ta vprašanja mnogo zanimanja.

Za širjenje umske izobrazbe je več poti. Ena najvažnejših je osebno občevarje, ki lahko vzgoji cel rod. V dobi tiska je treba gledati tudi na to, da dobe ljudje izbrano pisano bese-

do. Najbolj navaden način širjenja izobrazbe pa so društva.

K izobrazbi spada predvsem tudi srčna kultura.

Društveno delo ni vedno izobraževalno, ker je pač njegova vrednost odvisna od kvalitete članov. Za uspešno delo v društvih se je vedno treba vprašati: kakšni so ljudje, kakšne so njihove potrebe, kam jih je treba pripeljati in s kakšnimi sredstvi? Jasen odgovor na to vprašanje šele daje možnost, da se bo vpliv dobrega društvenega delovanja videl v družinah in v posameznikih.

Kadar bo vsak naš izobraženec lahko pokazal na rod značajnih ljudi, ki so opora kraju in družbi, v kateri žive, in bo lahko povedal, da jim je bil v pobudo in oporo njihove rasti in zorenja, si bomo lahko čestitali k našemu izobraževalnemu delu.

»Sedejeva družina« v Ljubljani je pravkar založila Vodopivčevo »Mladinsko himno«, ki je že dalje časa ni bilo dobiti na knjižnem trgu, v prvi vrsti zato, ker želi, da postane himna res last vse slovenske mladine.

Skladatelj Vinko Vodopivec je pesem primerno preuredil in je zato

samo želeti, da bi vsi pevski zbori in vsa naša mladina te spremembe upoštevala ter himno pela povsod enako.

Pesem je tiskana na dobrem papirju in z različnim tiskom. Naslovno stran je narisal Tone Kralj. Format je 17 × 25.

Cena izvodu je 2 din. Pri naročilu 10 izvodov dobi naročnik en izvod zaščitnj.

Naročila sprejema »Sedejeva družina« v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 10.

Prosvetno društvo v Lomu pri Trzinu proda že rabljen **skioptikon** s karbidno razsvetljavo. Aparat je pripraven tudi za električno luč. Cena aparatu 1500 din.

Upokojen vojaški godbenik, soliden, trezen in agilen, z dobrimi priporočili, išče službe **kapelnika** godbe na piha-la ali godala — s postranskim zaslužkom kot **organist** (absolviral je orglarsko šolo Cec. društva, služil kot organist leto dni) ali kot **uradnik** (absolviral je trgovski tečaj, ima štiri-letno prakso kot **samostojna pisarniška moč**). Zaradi šolanja otrok gre najraje v mesto oz. bližino mesta. — Naslov: Vodišek Josip, Dole pri Litiji.

Vsebina: Dr. J. Hohnjec: Kmet ter kmečka gruda in domovina. — Dr. I. Česnik: Vpliv židovstva v Rusiji. — Dramatični odsek. — Kino odsek. — Knjižnica. — Slovenska krščanska ženska zveza. — Iz organizacije. — Razno.

Uprava: Pisarna Prosvetne zveze, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7. — Odgovorni urednik in izdajatelj Vinko Zor. Sv. Petra c. 80. — Za Zadržno tiskarno v Ljubljani: Maks Blejce